

Zadeva C-189/20**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

5. maj 2020

Predložitveno sodišče:

Oberster Gerichtshof (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

27. februar 2020

Revidentka in tožena stranka:

Laudamotion GmbH

Nasprotna stranka v revizijskem postopku in tožeča stranka:

Verein für Konsumenteninformation

80b 107/19x

Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija) je kot revizijsko sodišče [...] (ni prevedeno) v zadevi tožeče stranke Verein für Konsumenteninformation (združenje za varstvo potrošnikov), 1060 Dunaj, [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki Laudamotion GmbH, 2320 Schwechat, [...] (ni prevedeno) zaradi opustitve in objave sodbe, na podlagi revizije tožene stranke proti sodbi Oberlandesgericht Wien (višje deželno sodišče na Dunaju, Avstrija) kot pritožbenega sodišča z dne 28. maja 2019, [...] (ni prevedeno) s katero je bila delno potrjena in delno spremenjena sodba Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu, Avstrija) z dne 5. februarja 2019 [...] (ni prevedeno), na nejavni seji

sprejelo

s k l e p :

Sodišču Evropske unije se v predhodno odločanje predložijo ta vprašanja:

1. Ali je treba določbe Uredbe (EU) št. 1215/2012, zlasti člene 25, 17(3) in 19, morebiti tudi glede na člen 67, razlagati tako, da nasprotujejo nadzoru

nepoštenosti pogojev v dogovorih o mednarodni pristojnosti v skladu z Direktivo 93/13/EGS oziroma v skladu z ustreznimi nacionalnimi določbami za prenos?

2. Ali je treba zadnji del prvega stavka člena 25(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 („*razen če je po pravu navedene države članice materialna veljavnost dogovora nična*“) razlagati tako, da ta omogoča vsebinski nadzor v skladu z nacionalnim pravom države članice, katere sodišče je pristojno na podlagi dogovora o pristojnosti, ki lahko tudi presega usklajeno pravno področje?

3. Če je odgovor na prvo in drugo vprašanje nikalen:

Ali se nacionalne določbe za prenos, ki jih je treba uporabiti za nadzor nepoštenosti pogojev v skladu z Direktivo 93/13/EGS, določajo po pravu države članice, katere sodišče je pristojno na podlagi dogovora o pristojnosti, ali po *lex causae* države članice, pred sodiščem katere se je začel postopek?

O b r a z l o ž i t e v :

I. Dejansko stanje:

Postopek v glavni stvari je postopek o pogojih. Tožeča stranka je združenje za uveljavljanje interesov potrošnikov, ki ima v skladu z avstrijskim Konsumentenschutzgesetz (zakon o varstvu potrošnikov; v nadaljevanju: KSchG) procesno upravičenje. Toženi letalski prevoznik (tako imenovani „nizkocenovni letalski prevoznik“) upravlja s portalom za rezervacijo letov na naslovu www.laudamotion.com. Pri tem pri poslovanju s potrošniki uporablja splošne pogoje prevoza in splošne pogoje poslovanja. Pri toženi stranki se lahko lete rezervira izključno po spletu. Tožena stranka ne ponuja notranjih letov v Avstriji.

Za postopek predhodnega odločanja je upošteven ta pogoj v navedenih splošnih pogojih poslovanja tožene stranke:

„2.4 Če konvencija ali upoštevni zakoni ne določajo drugače, so za Vašo pogodbo o prevozu, sklenjeno z nami, [...] ter za vse spore iz te pogodbe ali v zvezi z njo pristojna irska sodišča.“

II. Predlogi in trditve strank:

Tožeča stranka je navedla, da je pogoj o pristojnosti neveljaven. Opredelitev „*če konvencija ali upoštevni zakoni ne določajo drugače*“ naj bi bila nepregledna v smislu člena 6(3) KSchG, saj naj bi morali potrošniki sami preverjati, ali je določena sodna pristojnost dopustna. Tak dogovor naj bi poleg tega resno škodil eni od strank v skladu s členom 879(3) Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (splošni civilni zakonik, Avstrija; v nadaljevanju: ABGB), nenazadnje zato, ker naj potrošnik s tem ne bi imel na voljo preostalih pristojnosti, določenih v Uredbi (EU) št. 1215/2012, zlasti v členu 7 Uredbe (EU) št. 1215/2012, in naj bi bil dalje

tudi presenetljiv v smislu člena 864a ABGB, saj naj potrošnik glede na sedež tožene stranke v Avstriji ne bi mogel pričakovati izključne pristojnosti irskih sodišč.

Tožena stranka se je sklicevala na to, da je treba dogovor o pristojnosti, vsebovan v pogoju, presojati izključno v skladu z Uredbo (EU) št. 1215/2012. Člen 17(3) Uredbe (EU) št. 1215/2012 naj bi pogodbe o prevozu izvzemal iz omejitev, ki veljajo za potrošniške pogodbe v skladu s členom 19 Uredbe (EU) št. 1215/2012. Dogovori o pristojnosti naj bi bili zato v skladu s členom 25 Uredbe (EU) št. 1215/2012 dopustni brez omejitev, določenih v Poglavju I, Oddelek 4, Uredbe (EU) št. 1215/2012. Nadzor nepoštenosti pogojev v skladu z določbami nacionalnega prava naj se ne bi smel opraviti zaradi primarnosti prava Skupnosti. Določilo naj poleg tega zaradi predvidljivega tujega elementa ne bi bilo presenetljivo in naj tudi ne bi bilo nepregledno, saj naj bi bilo s prvim stavkom pojasnjeno, da je tam določena sodna pristojnost povezana s tistimi sodnimi pristojnostmi, določenimi v Montrealski konvenciji („konvencija“) ali drugih upoštevnik zakonih.

III. Dosedanji postopek:

Prvostopenjsko sodišče je tožbeni predlog glede tega pogoja zavrnilo. Uporaba člena 25 Uredbe (EU) št. 1215/2012 naj bi imela prednost pred nacionalnim pravom. Določba naj bi bila, kar zadeva dopustnost, obliko in učinke dogovorov o pristojnosti, kogentna.

Pritožbeno sodišče je pritožbi tožeče stranke ugodilo in pritrdilo njenim prvotnim tožbenim predlogom. Pri tem je izhajalo iz tega, da so dogovori o pristojnosti v potrošniških pogodbah, na katere se nanašajo Direktiva 93/13/EGS oziroma ustrezne nacionalne določbe za prenos, tudi na področju uporabe člena 25 Uredbe (EU) št. 1215/2012 podvrženi nadzoru nepoštenosti pogojev v skladu z merili Direktive 93/13/EGS in so zato v posameznem primeru lahko neveljavni. Nacionalne določbe za prenos Direktive 93/13/EGS naj bi pomenile ureditev pristojnosti v smislu člena 67 Uredbe (EU) št. 1215/2012, saj naj bi se v skladu s točko 1(q) Priloge k Direktivi 93/13/EGS kot nepošteni lahko šteli pogoji, ki izključujejo ali omejujejo potrošnikovo pravico do sprožitve pravnega postopka pred nacionalnimi sodišči. Nadzor nepoštenosti pogojev na podlagi Direktive 93/13/EGS naj bi bil posebnega pomena zlasti v položaju, kakršen je obravnavani, saj naj se v primeru pogodbe o prevozu v skladu s členom 17(3) Uredbe (EU) št. 1215/2012 ne bi uporabljale omejitve, ki so bile sicer sprejete zaradi varstva potrošnikov. Pogoj naj bi vsekakor bil nepregleden v skladu s členom 6(3) KSchG.

Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče) mora sedaj odločiti o reviziji, ki jo je tožena stranka vložila proti sodbi pritožbenega sodišča in s katero predlaga zavrnitev tožbe.

IV. Pravna podlaga:

Pravo Unije:

Podlaga tega predloga za sprejetje predhodne odločbe so v pravu Unije členi 25, 17(3), 19 in 67 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Uredba (EU) št. 1215/2012) ter Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (Direktiva 93/13/EGS).

Nacionalno pravo:

Člen 6(3) Konsumentenschutzgesetz (KSchG) določa:

„Pogodbeno določilo v splošnih pogojih poslovanja ali v formularnih pogodbah je neveljavno, če je nejasno ali nerazumljivo.“

Člen 864a Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB) določa:

„Določila z neobičajno vsebino, ki jih pogodbena stranka uporablja v splošnih pogojih poslovanja ali v formularnih pogodbah, se štejejo za nezapisana, če so neugodna za drugo pogodbeno stranko in če ta druga pogodbena stranka tudi glede na okoliščine, zlasti zunanji izgled akta, ni mogla pričakovati takih določil, razen če je prva pogodbena stranka drugo pogodbeno stranko na ta določila izrecno opozorila.“

Člen 879(3) Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB) določa:

„Pogodbeno določilo, ki je v splošnih pogojih poslovanja ali v formularnih pogodbah in ne določa ene od glavnih obveznosti strank, je že po samem zakonu nično, če ob upoštevanju vseh okoliščin resno škodi stranki.“

V. Vprašanja za predhodno odločanje:

Upravičenost predložitve:

[...] (ni prevedeno)

Obrazložitev vprašanj za predhodno odločanje:

1. V pravni literaturi poteka kontroverzna razprava o vprašanju, ali in v koliko so dogovori o mednarodni pristojnosti, ki spadajo na področje urejanja Uredbe (EU) št. 1215/2012, lahko predmet splošnega nadzora nepoštenosti pogojev:

1.1. Obstaja stališče, da je člen 25 Uredbe (EU) št. 1215/2012 kogentna določba glede dopustnosti, oblike in učinkov dogovora o pristojnosti; vsakršna oblika vsebinskega nadzora po nacionalnem pravu, tudi v primeru pogojev o sodni

pristojnosti v splošnih pogojih poslovanja, naj bi bila izključena. Varstvo običajno šibkejšje stranke naj bi bilo zagotovljeno že z omejitvijo dopustnosti sklepanja dogovorov o pristojnosti s potrošniki, zavarovalci in delavci.

Zastopniki tega stališča [...] (ni prevedeno) izhajajo iz tega, da gre pri Uredbi (EU) št. 1215/2012 za zaprt sistem pristojnosti. Razlaga člena 25 Uredbe (EU) št. 1215/2012, ki bi dopuščala vsebinski nadzor po nacionalnem pravu posamezne države, naj bi povzročala napetost v razmerju do namena poenotenja, ki ga ima Uredba (EU) št. 1215/2012. Pri tem se zlasti opirajo na sodno prakso Sodišča Evropske unije glede člena 17 Bruseljske konvencije iz leta 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah [...] (ni prevedeno), v skladu s katero je v interesu pravne varnosti mogoče izbiro sodišča z dogovorom preizkusiti le na podlagi preudarkov, ki so povezani z zahtevami iz te določbe (glej sodbo C-159/97, ECLI:EU:C:1999:142, točka 46 in naslednje).

1.2. Postavlja pa se vprašanje, ali za dogovore o pristojnosti veljajo omejitve zaradi preprečevanja nepoštenih pogojev, ki izhajajo iz evropskega sekundarnega prava, zlasti iz Direktive 93/13/EGS [...] (ni prevedeno). Člen 19 Uredbe (EU) št. 1215/2012 sicer omejuje dogovore o pristojnosti s potrošniki. Pogodbe o prevozu pa so v skladu s členom 17(3) Uredbe (EU) št. 1215/2012 izvzete iz uporabe Poglavlja I, Oddelek 4. Konkretno bi torej z vidika potrošnika ostala potreba po varstvu, ki bi se ji lahko zadostilo z uporabo določb Direktive 93/13/EGS [...] (ni prevedeno).

Nadzor nepoštenosti pogojev v skladu z merili iz Direktive 93/13/EGS se zagovarja zlasti kar zadeva določbo člena 67 Uredbe (EU) št. 1215/2012: nacionalne določbe za prenos Direktive 93/13/EGS naj bi pomenile ureditev sodne pristojnosti, saj naj bi posledica neveljavnosti pogoja glede pristojnosti bila ta, da se uporabi zakonska ureditev pristojnosti in je običajno pristojno neko drugo sodišče, kakor pa tisto, ki je bilo dogovorjeno [...] (ni prevedeno). Zastopniki druge smeri argumentacije se sklicujejo na to, da je treba v skladu z drugim delom prvega stavka člena 25(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 preveriti, ali je materialna veljavnost dogovora o pristojnosti ob upoštevanju minimalnega standarda iz Direktive 93/13/EGS nična [...] (ni prevedeno).

1.3. Obstajajo tudi mnenja, da je s sklicevanjem evropskega zakonodajalca v drugem delu prvega stavka člena 25(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 na „nično materialno veljavnost dogovora“ omogočen tudi vsebinski nadzor pogojev glede pristojnosti v splošnih pogojih poslovanja [...] (ni prevedeno).

2. Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče) se zato sprašuje, kakšno je razmerje med določbami Uredbe (EU) št. 1215/2012 in Direktivo 93/13/EGS oziroma ustreznimi nacionalnimi določbami za prenos in ali je treba pod pojem ničnosti materialne veljavnosti dogovora, uporabljen v členu 25 Uredbe (EU) št. 1215/2012, uvrstiti kršitev določb o varstvu potrošnikov – tudi če niso določene v evropskem sekundarnem pravu. Na koncu tudi ni jasno, ali bi bilo treba konkretno uporabljive nacionalne določbe za prenos Direktive 93/13/EGS določiti v skladu s

kolizijskim pravilom v zadnjem delu prvega stavka člena 25(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 – torej po pravu *forum prorogatum*.

Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče),

Dunaj, 27. februarja 2020

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT